

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

Cap. I. Historica Illyrici.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13167

incumbit, & diuiditur in Liburniam, atque Dalmatiam; cuius est crebra mentio apud Geographos.

CAPVT PRIMVM.

Historica Illyrici.

§. I. De Illyrico latè sumpto.

NVM. I. *Nomen.*

NOMEN habet ab Illyrio Cadmi filio, vt vult Eustathius, vel vt Appianus in Illyricis filio Polyphemi Siculi, & Galateæ, ex quâ susceptos quoque ait Gallum, & Celtum, Gallorum & Celtarum parentes. Nos eius familiæ Stemma hîc proponimus, tibi neque hoc libro, neque sequenti futurum inutile.

STEMMA FAMILIÆ POLYPHEMI
ex Appiano in Illyricis.

N V M. 2. *Quantitas.*

QVANTITAS apud Strabonem lib. 7. ex loquendi more Græcorum, secundum *longitudinem* est dierum $\tau\epsilon\iota\acute{\alpha}\chi\omicron\nu\tau\alpha$, *latitudo* autem $\pi\acute{\epsilon}\nu\tau\epsilon$: mirum tamen quomodo postea idem Strabo arguat Theopompum dicentem Illyricum 30. diebus peragrari posse, quasi ampliores ei fines assignarit. Romani autem apud eundem Strabonem *longitudinem* eius putant esse sex millium stadiorum, *latitudinem* mille atque ducentorum.

Ptolemæus autem Illyricum sumptum à Brigantino lacu ad Scordum montem secundum *longitudinem* facit stadiorum 7083. *latitudinem* autem à Iaderâ ad flexum Borealiorem Danubij, stadiorum 2084.

N V M. 3. *Qualitas.*

TOTA Illyrici ora commodis est instructa portubus, contra ei opposita Italiæ importuosa. In eo campi aprici, ubi & vites, & olea optimè crescebant, nisi in quibusdam locis asperioribus. Sed antea hanc regionem incultam fuisse, quia negligebatur, vel ob incolarum latrocinia: sic Strabo lib. 7.

§. 2. *De Illyrico strictè sumpto.*

N V M. 1. *Nomen.*

NOMEN supra expendimus paragrapho superiori.

N V M. 2. *Quantitas.*

QVANTITAS secundum *longitudinem* desumitur ab Arsiâ Fl. ad limitem Macedonicum, & iuxta Ptolemæi computum porrigitur ad 3750. stadia. *Latitudo* à Iaderâ ad flexum Danubij Borealem 2084. stadiorum.

N V M. 3. *Qualitas.*

NONNULLI incultum dixerunt esse, videlicet cum à

Piratis coleretur. Eius ora mille & ampliùs Insulis frequentatur naturâ vadosi maris, æstuariisq̃, tenui alueo, intercurfantibus. *Plin.* lib. 3. cap. 26. In Dalmatiâ optimas fuisse fodinas docet *Cassiodorus*. Ibidem auri plurimùm, siquidem, vt ait *Stattius*,

Dalmate montes, vbi dite viso

Pallidus fessor redit, erutoque

Concolor auro.

De sale dicemus in Admirandis; sicut & de mirabili regionis fertilitate. Cocleæ Illyricæ præcipuæ magnitudinis *Plinio*: pix Illyrica laudatur ab *Ouidio*, Iris à *Theophrasto*, oleum Liburnicum ab *Apicio*,

N V M. 4. *Mores.*

ILLYRICI omnes bellicosi, sed latrocinii addicti *Strabo*. In ora maris Piraticam exercebant nauigiis velocioribus quæ inde Liburnica. Sub Imperatoribus hinc fortissimæ legiones. Vino deditos agnoscunt *Alianus*, & *Athenæus*: confecere & potum ex hordeo quem *Sabaïam* dixerunt, vnde Valens Imperator Illyrius dictus *Sabaïarius*, *Am. Marcell.* Nullâ pecuniâ utebantur Dalmatæ, quod Romanis mirum videbatur. Octauo quoque anno agros suos diuidebant *Strabo* lib. 7. Peltas inuenere Dalmatæ *Clemens Alexand.*

N V M. 5. *Politia.*

NOMINATUR eorum Rex Agro, contra quem à Ro. bellum gestum est ob *Essios* insulares: & tum *Epidamnus*, & pars *Epiri* huic parebant. *Coruncanus* Legatus Romanus hîc cæsus causa magni belli fuit, sed Rege mortuo vxor eius *Tenta* cum Ro. pepigit, quando *Corcyra*, & *Apollonia* libertate donatæ sunt, & *Demetrius* cuius proditione vsi erant Romani, multis donis auctus; postea tamen is rebellis interemptus est. *Persei* tempore pecuniâ inuitatus Rex *Gentius*, bellum Ro. denunciavit, sed illico deuictus, & captus, *Scodra* caput gentis deleta per *Anicium Propæto*rem, qui & Regem cum filiis in triumphum duxit. Illyrij tempore *Iulij Cæsaris* videntur rebellasse, nam semel & iterum Romanos cecidere, maximam cladem intulere *Gabinio*: postea tamen deuicto *Pompeio* pacem impetrarunt. Sed cæso *Cæsare* iterum rediere ad ingenium; tandêmque ab *Augusto* omnia de-

uicti, qui & de iis post superatum Antonium triumphauit.

§. 3. De variis Illyrici populis.

AGEMVS hîc tantùm de præcipuis & ad quos reliqui reuocati sunt, ij porrò *Liburni, Iapodes, Dalmatæ, Autariotæ, Vardizi, Scordisci.*

N V M. 1. De Liburnis.

II nauibus suis, & prædationibus insignes fuere. Vrbs Promona erepta est illis à Dalmatis, & aliis Illyriis; bellum à Iulio Cæsare illatum.

N V M. 2. De Iapodibus.

INNVIT Strabo Gentem hanc partim Gallicam, partim Illyricam fuisse: eorum oram fuisse stadiorum mille, inopes extitisse, & *Ζεῖα*, & millio victitasse, sed *Απειμαίης*: pertinuisse ad Alpes inter quas viuebant. A Romanis primùm superati sunt à Sempronio Tuditano, & Tiberio Pandusio. Deinde bello petiti ab Augusto, & obsessum Metullium vrbs primaria, ad quam ipse vulneratus est, & eos suâ fortitudine ad petendam pacem compulit. Sed cùm duriores pacis conditiones proponerentur, urbem suâque ac seipfos cremauerunt; & ab eo tempore Romanorum rulare iugum.

N V M. 3. De Dalmatis.

AB vrbe Delminio nomen habent, inquiunt *Strabo, & Appianus*. Romanis obsequentes Illyrios bello aggressi sunt, & Legatos Rom. non admiserunt; quare ad eos missus Figulus Consul urbem Delminium penè totam facibus iactis incendit. Ita quiescere: postea tamen lacesciti rursus à Cæcilio Metello libidine triumphandi. Tandem sub Augusto, eorum urbibus aliquot delentis, attriti sunt.

N V M. 4. De Autariotis.

AUTARIOTÆ, seu Autarij, nomen accepere ab Autario Illyrij

filio, ut vult *Appianus*. Hic cum Celtis (quos Cimbroſ vocat idem *Appianus*) ad Delphos caſtra poſuerunt, ſed inde procellis repulſi in patriam ſuam rediere, ubi tanta ranarum viſ exorta, ut flumina computreſcerent; neque tantum, ſed extitere ex terrâ peſtiferi vapores quibus peſtis in Illyrico excitata eos potiffimum afflixit. Quare ex patriâ profugere coacti ſunt, & à nullo recepti, occupauere paluſtrem regionem prope Baſtarnas, ibique vrbes condidere. *Strabo lib. 7.* ait cum Ardiais ſape de ſale pugnaffe, quo fruebantur alternis vicibus: ſed cum iidem Autariotæ Triballos domuiſſent ſupra alios Illyrios & Thracas extuliſſe caput; verum à Scordifcis exutos eſſe potentiâ, & utroſque à Romanis fuiſſe debellatos.

N V M. 5. *De Scordifcis.*

Sic dictos eſſe *Appianus* innuit à Scordifco filio Autarij, niſi malis à monte Scordo, vel Scodro ſic appellatos; *Strabo* tamen ſignificat illos Gallos eſſe origine; neque alij videtur à Gallis qui ad Adriam incolentes venere ad Alexandrum, nihil metuentes præter cæli ruinam. Certè *Iuſtinus lib. 32* ait partem Comitum Brenni, qui Delphicum templum obfederant, repulſam veniſſe ad confluentem in Danubium Sabum, hîc ſe vocari Scordifcos voluiſſe. Magnæ olim fuerunt auctoritatis, & Triballos ad Getas fugere compulerunt. Vidimus & ſuprà Autariotas ab iis domitos: immo & eò virium increuiſſe, ut uſque ad Illyriorum, Pannonum & Thraciæ fines Imperium ſuum protenderent. Nihilominus aſſerit *Strabo* à Dacis accepiffiſſe cladem, & Scordifcos quidem planè debellatos, Gallos autem eis permixtos ſeruatos eſſe, ſociosque ſe Dacis præbuiſſe. Tandem cum Scordifci iuncti Dardanis, & Medis in Macedoniam irrupiſſent, & Delphicum inuaſiſſent templum, bello petiti ſunt à Ro. Duce Lucio Scipione, à quibus Scordifci fermè deleti, quoniam à finitimis deſerti ſunt qui venerant in prædæ communionem. Et tunc reliquiæ eorum ad Inſulas Iſtri profugerunt: poſtmodum tamen ad Pæones redierunt, ideo inter Pæones Scordifcorum adhuc genus eſt. Vnde in duas ſedes diſcreti ab eodem *Strabone* dicuntur, & alij habitaffe feruntur inter duos amnes in Iſtrum influentes Noarum, qui præter Segesticam fertur, & Martum, ſeu Bargum; alij verò Myſis, & Triballis confines fuiſſe perhibentur.

N V M.

NVM. 6. De *Vardiais*.

APPIANO *Ardiaei*, Plinio *Vardei*, à posteris dicti *Varalij*, inquit *Strabo*, Italiae populatores dicti apud *Plinium*, magni Autariotarum hostes, quibuscum diuturna bella de sale gesserunt, & tandem eorum opima loca ad mare occuparunt, vnde tamen per Romanos expulsi sunt. Olim contra eos gessit bellum Fulvius Flaccus, sed excursionibus tantum, inquit *Appianus*. Demum à Romanis è littore depulsi, & coacti vacare agriculturæ, licet eorum regio esset aspera, neque conueniens agricolis, sic tantum non funditus periëre; ita *Strabo lib. 7*.

§. 4. De *Pannonia*.NVM. 1. *Nomen*.

NOMEN habere putat *Appianus* in Illyricis ab *Pæone*, vel *Pannonio*, filio *Autarij*, filij *Illyrij* ex *Polyphæmo* & *Galatæa*. Sed probabilius *Dio*, qui his locis præfuit, ait dictos esse à pannis confutis more patrio, vnde sibi tunicas manuleatas conficiebant. Plerique veterum *Pæones*, cum *Pannoniis* confuderunt, & hanc vocem Latinam, illam Græcam putauerunt. Sed errorem sustulit *Dio*, asseruitque indigenas se appellare *Pannonios*; *Pæones* autem ab iis diuersos, ad *Rhodopen* partem maritimam *Macedoniæ* incoluisse.

NVM. 2. *Quantitas*.

APVD *Ptolemæum* longitudo à monte *Cecio*, ad *Taururum* stadiorum 3000. complectitur. *Latitudo* à flexu *Boreali* *Danubij* ad montem *Albanum* limitem *Illyrici* 1500. stadiis definita est.

NVM. 3. *Qualitas*.

NEMOROSAM & nullis habitam urbibus eam describit *Appianus*: Sed hinc plures excitas esse *Iornandes* ostendit: *Solinus* planam solo, lætam & vberem facit, sed id negat *Dio* αὐτόπλον, ait
Parall. Geogr. Tom. II. L1

que Pannonios neque terram, neque aërem felicem habere, neque apud eos vitem, aut oleam nisi parcissimè nasci: maiorem hinc anni partem defæuire hyemem: indigenas hordeo, & milio victitare, atque inde potum parare quem Zeam vocant, sic *Strabo*. Probi tamen tempore mons Almus apud Sirmium vitibus confitus est opere militari. Quantum hinc auri crescat, & quanti hinc bifontes dicemus in Admirandis. Canes Venatici hinc laudantur ab *Oppiano*, & *Nemesiano*. Pileos Pannonios è pellibus in usum militum commendat *Vegetius*. Hanc quoque glandiferam regionem vocat *Plinius lib. 3. cap. 25.*

N V M. 4. Mores.

OMNES Pannonij fortes, ideoque feroces, & armiferi à Poëtis dicti. Subdolos fuisse innuit *Tibulus*: literarum amantes, & potissimum linguæ Latinæ *Paterculus*: ad pugnam, cædemque paratissimos *Herodianus*. Hinc mulieres laboris patientes, & operosas agnoscit *Alianus*. Agros per cognationes possidebant, *Strabo*. Mortuorum corpora in stagna proiiciebant *Diog. Laërtius*. Solem venerabantur, cuius imago, discus longiori hastæ præfixus.

N V M. 5. Politia.

GLORIOSI admodum Pannonij ob Agrianos qui egregiam Philippo, & Alexandro navarunt operam, hi enim inter Pannonios numerati sunt: sed hinc *Appianus* Pæones cum Pannoniis confundit. Fuere Romanis terribiles ex quo Cornelium quemdam eorum Ducem fuderunt, quare deinde nemo Magistratum Romanorum eos aggressus est, intactique ad Augusti tēpora perstiterunt. Et tum quoque nulla apud eos iudicia communia, nulli Principes qui cæteris præessent. Quare licet educere possent centum armatorum millia, numquam tamen magnas copias conscripsere, deficiente Duce. Hæc *Appianus*: apud quem & leges bella ibidem ab Augusto confecta, in *Illyricis Latinis*.

ILLY-	CVM	}	LIBVRNIA	}	IAPODES.
					LIBVRNI.
RI-	SVMPTVM	}	DALMATIA	}	AVTARIOTÆ.
					VARDIÆI.
CVM	PANNO-	}	SVPERIOR.	}	
			NIA		INFERIOR.
LATE	SVM-	}	DACIA VERA	}	De quibus agemus
			MAGNA		MYSIA, seu
PTVM	NORICVM	}	MOESIA	}	ius libri.
			VINDELICIA		
	RHÆTIA	}		}	De quibus egimus in Germaniâ.

CAPVT II.

Descriptio Geographica Illyrici.

§. I. *Liburnia.*

NVM. I. *Iapodes*, la Croace & partie d'Istrie, & de Vindifmark.

MARI-	}	Aulona, meliùs Aluona, cuius incolæ Albonenses Plinij, hodie <i>Albona</i> , Hermolao & Nigro.
		Flanona, incolæ Flanates, Blanona Antonini, seu Flauona, hodie <i>Fianona</i> . Ab hac nomen accepit Flanaticus sinus Plinij, Flauonicus Stephano, qui Polanicus est Melæ à vicina vrbe Pola, & Liburnicus Orosio, hodie Carniuorus ob frequentia naufragia, vulgò <i>Quarnero</i> , seu <i>Karnero</i> .
TIMÆ	}	Terfatica: <i>Fiume</i> , ad Fl. Oeneum, malè Hineum <i>Fiume</i> .
VRBES	}	Senia: <i>Segne</i> , seu <i>Segna</i> .
		Lopfica, vnde incolæ Lopfi Plinij: <i>Lopfico</i> .
		Teaulus Fl. Plinio limes Iapodum: <i>Odria</i> .
		Ortopola, nunc eius vestigia, <i>Ortopola la Vecia</i> , ad Fl. Tedanium.
	}	Vegia: <i>Veza</i> , Nigro.

Ll ij